

DU LỊCH VĂN HÓA TỈNH PHÚ THỌ: THỰC TRẠNG VÀ TRIỂN VỌNG TƯƠNG LAI

NGUYỄN THỊ CHÂU

Khoa Ngoại ngữ, Đại học Bách khoa Hà Nội

Nhận bài ngày 12/11/2025. Sửa chữa xong 28/12/2025. Duyệt đăng 17/01/2026.

Abstract

Phu Tho is widely regarded as a land of "sacred terrain and distinguished people," occupying a strategic position at the cultural crossroads between the Red River Delta and the Northern Midlands and Mountains. The province possesses a diverse array of cultural resources, including distinctive customs, traditional festivals, and historical relics, which provide a solid foundation for sustainable tourism development. This article analyzes the current exploitation of core cultural values and evaluates the tourism development policy framework of Phu Tho Province in the present period. By identifying constraints related to infrastructure, human resources, and the practical implementation of digital transformation, the study proposes solutions for integrating smart technologies into destination management and promotion, as well as for harmonizing cultural preservation with tourism development. The balanced integration of technology and tradition, along with the alignment between exploitation and conservation, is considered a key factor in fostering sustainable growth in cultural tourism in Phu Tho.

Keywords: Cultural tourism, historical culture, policy, solutions, tourism development.

1. Đặt vấn đề

Phú Thọ sở hữu vị trí địa chính trị đặc biệt quan trọng, đóng vai trò là cửa ngõ kết nối và không gian giao thoa văn hóa giữa đồng bằng sông Hồng với vùng trung du, miền núi phía Bắc. Với hệ thống tài nguyên văn hóa đa dạng và bề dày lịch sử, tỉnh hội tụ đầy đủ các điều kiện tiền đề để phát triển du lịch (PTDL), đặc biệt là loại hình du lịch văn hóa. Tuy nhiên, trong bối cảnh toàn cầu hóa và sự bùng nổ của cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, việc khai thác tài nguyên du lịch không còn thuần túy dựa trên lợi thế tự nhiên hay di sản sẵn có. Xu thế hiện nay đang dịch chuyển mạnh mẽ sang mô hình du lịch văn hóa - sinh thái - nghỉ dưỡng chất lượng cao, gắn liền với tăng trưởng xanh và phát triển bền vững. Hiện nay, tỉnh Phú Thọ đã xác định mục tiêu chiến lược trở thành trung tâm du lịch hàng đầu của khu vực, tập trung vào việc hiện đại hóa hạ tầng, liên kết chuỗi sản phẩm và thu hút đầu tư đa phương. Dẫu vậy, ngành Du lịch của địa phương đang đứng trước bài toán hóc búa: Làm thế nào để giải quyết mâu thuẫn giữa khai thác giá trị kinh tế từ di sản với việc bảo tồn nguyên bản bản sắc văn hóa dân tộc. Bên cạnh đó, thực tiễn phát triển còn bộc lộ nhiều rào cản về tính đồng bộ của hệ sinh thái số, chất lượng nguồn nhân lực du lịch cũng như sự thiếu hụt các mô hình quản trị thông minh. Xuất phát từ bối cảnh đó, nghiên cứu này tập trung phân tích thực trạng khai thác các giá trị văn hóa cốt lõi và đánh giá hệ thống chính sách PTDL của tỉnh Phú Thọ. Từ đó, đề xuất các giải pháp mang tính chiến lược nhằm tháo gỡ điểm nghẽn, góp phần thực hiện mục tiêu đưa phát triển ngành Du lịch nói chung và du lịch văn hóa của Phú Thọ nói riêng, định hình trở thành điểm đến thương hiệu của khu vực Trung du và miền núi phía Bắc.

Email: chau.nguyenthi@hust.edu.vn

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tài nguyên văn hóa và cơ sở vật chất, hạ tầng của du lịch tỉnh Phú Thọ

2.1.1. Về tài nguyên di sản văn hóa của Phú Thọ

Phú Thọ hiện đang lưu giữ, bảo tồn một số lượng lớn các di sản văn hóa vật thể và phi vật thể, cụ thể là 1.373 các di tích và địa điểm liên quan đến di tích, trong đó gồm: 292 di tích đã xếp hạng; 01 di tích đặc biệt cấp quốc gia; 73 di tích cấp quốc gia; 218 di tích cấp tỉnh¹. Sau khi sát nhập, tính đến tháng 7/2025, Phú Thọ có 2.000 di sản văn hóa phi vật thể, trong đó, 5 di sản được UNESCO ghi danh, gồm 2 di sản được ghi danh với tư cách là chủ thể: *Tín ngưỡng thờ cúng Hùng Vương ở Phú Thọ*; *Hát xoan Phú Thọ*. Tiếp đó là 3 di sản có Phú Thọ là vùng lan tỏa trong hồ sơ đa quốc gia là: nghi lễ và trò chơi Kéo co; hát ca trù của người Việt và thực hành tín ngưỡng Tam phủ của người Việt và 41 DSVH phi vật thể cấp quốc gia [2].

Về lễ hội: Phú Thọ hiện có 260 lễ hội các loại, trong đó là 223 lễ hội dân gian, 32 lễ hội lịch sử Cách mạng, 5 lễ hội tôn giáo, 1 lễ hội quy mô cấp quốc gia. Hiện tại toàn tỉnh có 92 lễ hội được bảo tồn, lưu giữ hoàn chỉnh cả phần lễ - hội - trò diễn tại các địa phương; 43 lễ hội được tổ chức thường xuyên hàng năm và trở thành nét văn hóa đặc sắc vùng đất Tổ [5, tr. 103].

Như vậy, nguồn tài nguyên văn hóa của Phú Thọ rất đa dạng, phong phú từ hệ thống đình, chùa miếu mạo và các di chỉ khảo cổ tiêu biểu như Đền Hùng, biểu tượng cuội nguồn dân tộc. Nguồn di sản văn hóa phi vật thể cũng mang đậm dấu ấn địa phương với tín ngưỡng, lễ hội, nghệ thuật trình diễn, hèm tục, dân ca, truyện kể, thơ ca dân gian, mỹ thuật, nghề thủ công truyền thống, y học dân gian, ẩm thực... Đó là tín ngưỡng thờ cúng Hùng Vương; hát xoan Phú Thọ, di sản văn hóa phi vật thể đã được UNESCO công nhận; Lễ hội Đền Hùng, Hội đền Mẫu Âu Cơ, Hội chọi trâu Phù Ninh, Hội phết Hiến Quan, Hội bơi chải Bạch Hạc, Hội rước voi Đào Xá; đối với loại hình văn hóa dân gian bên cạnh hát xoan còn có hát Ghẹo, hát Trống quân, Ví ống, Trình nghệ, Chàm thau, Đâm đuống, múa Tùng dí, múa Mỡi, múa Chuông, múa Chim gâu xúc tép... Đây sẽ là nguồn tài nguyên văn hóa quan trọng cho PTDL văn hóa bởi bản chất của loại hình du lịch này là sử dụng các yếu tố văn hóa vào hoạt động du lịch.

2.1.2. Cơ sở vật chất và hạ tầng giao thông liên lạc

Phú Thọ có vị trí đặc biệt quan trọng khi là tỉnh nằm trong các vành đai giao thông quan trọng với hệ thống giao thông đa dạng gồm đường bộ, đường sắt, đường thủy giúp dễ dàng kết nối với các tỉnh khác và khu vực. Phú Thọ cũng có đa dạng các loại hình cơ sở lưu trú, bao gồm khách sạn, nhà nghỉ, resort và farmstay, phục vụ nhiều đối tượng khách du lịch từ tâm linh, hành hương, tìm hiểu văn hóa bản địa, nghỉ dưỡng, khám phá thiên nhiên... Hiện nay tại Phú Thọ có 1.520 cơ sở lưu trú với hơn 20.000 buồng phòng, trong đó, có 182 khách sạn (9 khách sạn từ 4 - 5 sao); 94 doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ lữ hành [3].

Về nguồn nhân lực lao động: Nếu như năm 2018: 3790 người, năm 2019: 3850 người, năm 2020: 2000 người, năm 2021: 1800 người, năm 2022 khoảng 3.400 người [7, tr. 39] và dự đoán con số này còn tăng thêm khi mà ngành Du lịch ở Phú Thọ đang phấn đấu trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh. Không những thế, Hiệp hội Du lịch Phú Thọ cũng được thành lập từ rất sớm năm 2013 và liên tục phát triển lên 106 hội viên, gồm 86 hội viên doanh nghiệp và 20 hội viên cá nhân hội tụ đủ các ngành nghề kinh doanh du lịch gồm: 16 đơn vị, doanh nghiệp kinh doanh lữ hành, vận chuyển khách du lịch; 22 đơn vị, doanh nghiệp kinh doanh lưu trú (khách sạn, nhà nghỉ); 25 đơn vị nhà hàng; 25 đơn vị khối dịch vụ du lịch và doanh nghiệp đầu tư du lịch và đơn vị khác. Đây cũng là nguồn lực quan trọng cho PTDL [12].

2.2. Chính sách phát triển du lịch của tỉnh Phú Thọ

Để PTDL nói chung và du lịch văn hóa nói riêng, trong những năm vừa qua tỉnh Phú Thọ đã ban hành nhiều chính sách, cụ thể:

1) Tổng Cục Du lịch (2020). Đề án Xây dựng thương hiệu quốc gia về văn hóa. Phụ lục 13: Thống kê di tích Việt Nam chia theo địa phương, tháng 11/2020.

Nghị quyết số 14/NQ/TU ngày 15/7/2016 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh khóa XVIII về *PTDL tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2016-2020* và Kế hoạch số 4772/KH-UBND, ngày 20/10/2016 của UBND tỉnh về *PTDL tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2016-2020*, trong đó đề cập đến PTDL theo hướng bền vững, cơ bản hình thành được một số khu du lịch trọng điểm, đặc trưng của tỉnh như du lịch văn hóa tâm linh gắn với di sản văn hóa thế giới được UNESCO vinh danh...

Chương trình hành động số 24-CTr/TU, ngày 4/4/2017, của Tỉnh ủy Phú Thọ xác định PTDL là một trong bốn khâu đột phá phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2015-2020 theo hướng đồng bộ, có trọng tâm, trọng điểm, bền vững dựa trên nền tảng giá trị các tài nguyên nhân văn kết hợp với tài nguyên thiên nhiên; bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống, đặc biệt là đối với 2 di sản văn hóa phi vật thể đã được UNESCO vinh danh.

Tiếp đó là *Quy hoạch PTDL tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2011-2020, định hướng đến năm 2030* gắn việc bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc với PTDL, trong đó lấy du lịch văn hóa làm trọng tâm, nền tảng để phát triển các loại hình du lịch khác, kết hợp hài hòa giữa truyền thống và hiện đại nhằm khai thác tiềm năng, lợi thế, đặc biệt là giá trị bản sắc văn hóa truyền thống của vùng.

Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Phú Thọ lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020- 2025 tiếp tục đề cập đến việc chú trọng bảo tồn, phát huy giá trị lịch sử và các di sản văn hóa vật thể, phi vật thể phục vụ giáo dục truyền thống và gắn với PTDL bền vững, phấn đấu xây dựng Phú Thọ trở thành trung tâm du lịch của vùng trung du và miền núi phía Bắc, đáp ứng yêu cầu PTDL trong tiến trình hội nhập kinh tế quốc tế.

Kế hoạch PTDL tỉnh giai đoạn 2021-2025 đã xác định: Xây dựng và phát triển mô hình du lịch cộng đồng tại Vườn quốc gia Xuân Sơn (huyện Tân Sơn): Hỗ trợ, hướng dẫn người dân địa phương tổ chức các hoạt động du lịch dịch vụ homestay, phát triển loại hình du lịch cộng đồng phục vụ khách tham quan trải nghiệm khám phá bản sắc văn hóa, dân tộc Dao, Mường; cải tạo cảnh quan môi trường thôn xóm xanh sạch đẹp, bảo tồn gìn giữ không gian sinh hoạt cộng đồng, văn nghệ dân gian, phong tục tập quán, trang phục dân tộc, khuôn viên nhà ở dân tộc Dao Mường theo bản sắc truyền thống tại các bản Lặng, bản Cỏi, bản Lấp... Những chính sách phát triển nói chung và du lịch văn hóa nói riêng của Phú Thọ tập trung vào việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản phi vật thể, phục dựng lễ hội truyền thống, phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa - tâm linh - sinh thái, đầu tư hạ tầng, ứng dụng chuyển đổi số, xây dựng trung tâm sự kiện và tăng cường hợp tác quốc tế để thu hút khách du lịch trong và ngoài nước, nâng cao vị thế của vùng.

Ngoài ra tỉnh Phú Thọ cũng chú trọng đầu tư ngân sách cho PTDL, ví dụ như giai đoạn 2018-2022 là 7.439,34 tỷ đồng, trong đó vốn huy động ngân sách là 2.540,55 tỷ đồng chiếm 34% nguồn vốn [7, tr. 39] và dự kiến nguồn ngân sách này sẽ tăng theo mỗi năm. Nguồn vốn đầu tư đó phần lớn đầu tư cho cơ sở hạ tầng kết nối, tu bổ bảo tồn di sản văn hóa, phát triển hạ tầng tại cơ sở du lịch trọng điểm, xúc tiến quảng bá và chuyển đổi số, đào tạo nâng cao chất lượng nguồn nhân lực... và bước đầu đã gặt hái được kết quả nhất định.

2.3. Thực trạng phát triển du lịch văn hóa tỉnh Phú Thọ

Hiện nay để PTDL Phú Thọ đã tiến hành quy hoạch nhiều khu và điểm đến du lịch, đặc biệt tập trung vào các khu du lịch trọng điểm, ở đó vừa có thể khai thác được tốt các giá trị văn hóa vào PTDL, đồng thời dùng nguồn thu từ du lịch để tái đầu tư, bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa. Hệ thống cơ sở hạ tầng vào giao thông liên lạc của trên toàn tỉnh đều được nâng cấp, đầu tư, tiếp tục phấn đấu xây dựng thành phố Việt Trì trở thành điểm đến lễ hội, gắn các di sản văn hóa đã được UNESCO vinh danh thành khu nghỉ dưỡng sinh thái, tour du lịch về nguồn, tour du lịch văn hóa... Đối với việc xây dựng điểm đến du lịch văn hóa, tính đến năm 2025, Phú Thọ đã có 5 điểm được công nhận như: Điểm du lịch văn hóa cộng đồng Hùng Lô; Điểm Du lịch văn hóa đền Mẫu Âu Cơ; điểm du lịch văn hóa cộng đồng Bạch Hạc; điểm du lịch cộng đồng bản Dù, xã Xuân Sơn; điểm du lịch sinh thái cộng đồng bản Cỏi, vườn quốc gia Xuân Sơn, huyện Tân Sơn... Đồng thời để tạo nên được dấu ấn

riêng trong du lịch văn hóa, những năm qua Phú Thọ đã tiếp tục đầu tư phát triển sản phẩm du lịch văn hóa đặc thù nhằm tăng sức hấp dẫn đối với khách tham quan, kéo dài thời gian lưu trú của du khách, cụ thể như chương trình *Tuần Văn hóa - Du lịch Đất Tổ* được tổ chức hàng năm trong chương trình *Giỗ tổ Hùng Vương - Lễ hội Đền Hùng hàng năm*, chương trình *Sắc màu Du lịch Đất Tổ; Phú Thọ - đi để yêu...* Hay các tour du lịch như *Về miền di sản UNESCO ghi danh* hướng tới Di tích lịch sử Đền Hùng và các di sản văn hóa khác; tour lễ hội địa phương gắn với du lịch như Hội Phết Hiền Quan hay Hội Chọi Trâu Phù Ninh, tour lễ hội gắn liền với du lịch tâm linh như: Lễ hội đền Lãng Sơn, lễ hội rước Voi Đào Xá; tour du lịch tham quan thắng cảnh thiên nhiên Đồi chè Long Cốc hay Khu bảo tồn thiên nhiên Xuân Sơn, du lịch văn hóa cộng đồng sông Lô, một ngày làm nông dân gắn với dịch vụ khai thác ẩm thực địa phương [8, tr. 138]. Qua đó cho thấy bước đầu du lịch văn hóa của Phú Thọ đã bước đầu có những bước phá, tiến dần tới chuyên biệt hóa sản phẩm dựa trên các giá trị di sản của vùng, chuyển dần từ tư duy khai thác nguồn tài nguyên sẵn có sang tư duy trải nghiệm văn hóa sau sắc cho du khách để tạo nên sự khác biệt. Ngoài ra, Phú Thọ cũng chú trọng công tác đào tạo phát triển nguồn nhân lực, tuyên truyền nâng cao nhận thức của người dân địa phương khi tham gia vào hoạt động du lịch, xây dựng môi trường du lịch văn minh, an toàn, thân thiện, mến khách. Việc xúc tiến, quảng bá du lịch cũng như du lịch văn hóa được triển khai đồng bộ trên các nền tảng số như website và nền tảng mạng xã hội như Facebook, Tiktok, Instagram, Youtube..., và các phương tiện truyền thống khác như báo, đài, ấn phẩm, hội chợ du lịch trong và quốc tế. Thậm chí, ứng dụng công nghệ số và chuyển đổi số cũng đã được áp dụng trong quảng bá du lịch..., ví dụ các sản phẩm du lịch Phú Thọ được giới thiệu trên các website dulichphutho.com.vn và dulichtaybac.vn; quảng bá thông qua các trang facebook và page: “Trung tâm Thông tin Xúc tiến du lịch Phú Thọ”, “Du lịch Phú Thọ”, “Hát Xoan Phú Thọ” và “Sản phẩm du lịch Phú Thọ”, kênh Zalo Du lịch Phú Thọ và kênh Tiktok Du lịch Phú Thọ, App du lịch thông minh phuthotourism đã quảng bá du lịch Phú Thọ đến với du khách, các đơn vị kinh doanh du lịch, đơn vị lữ hành, hướng dẫn viên du lịch trên toàn quốc [11]. Các phương thức này đã giúp quảng bá hình ảnh du lịch, sản phẩm dịch vụ du lịch, các tour du lịch, chương trình kích cầu du lịch, sản phẩm OCOP, đặc sản Đất Tổ và các địa phương liên kết PTDL với tỉnh Phú Thọ. Đặc biệt trong kế hoạch chuyển đổi số của tỉnh Phú Thọ năm 2026, lĩnh vực du lịch văn hóa được nhấn mạnh: Phát triển Cổng Thông tin du lịch, bản đồ số du lịch thông minh; nâng cấp ứng dụng di động theo hướng tất cả dịch vụ du lịch trong một ứng dụng, hỗ trợ khách du lịch trong toàn bộ quá trình trước, trong và sau chuyến đi. Phát triển đồng bộ hệ sinh thái du lịch thông minh; ứng dụng trí tuệ nhân tạo, ứng dụng thực tế ảo và thực tế tăng cường, các công nghệ tiên tiến khác phục vụ du khách, cộng đồng, doanh nghiệp và cơ quan quản lý nhà nước về du lịch [14, tr. 8].

Chính nhờ những hoạt động trên mà hàng năm ngành Du lịch Phú Thọ đã thu hút được lượng lớn khách du lịch trong và ngoài nước, ví dụ trong giai đoạn 2016-2021, Phú Thọ thu hút bình quân 6,5 - 7,5 triệu lượt khách/năm đến tham quan du lịch và thực hành tín ngưỡng; phục vụ 2,1 triệu lượt khách lưu trú, trong đó có 26 nghìn khách quốc tế; tổng doanh thu từ hoạt động du lịch đạt 15,35 nghìn tỷ đồng [9]. Năm 2022, tổng doanh thu du lịch đạt 2.650 tỷ đồng (ước đạt 106% kế hoạch năm, tăng 137% so với năm 2021) và số lượng khách lưu trú: 685.000 lượt khách, trong đó khách quốc tế: 7.500 lượt [10]. Năm 2023, tổng doanh thu du lịch dịch vụ đạt 3.365 tỷ đồng, ước đạt 108,5% kế hoạch năm và 776.000 lượt khách lưu trú, trong đó khách quốc tế đạt 8.860 lượt [1]. Năm 2025, tổng doanh thu du lịch dịch vụ ước 14.800 tỷ đồng, tăng gần 11.11%. Tổng lượng khách tham quan du lịch đến tỉnh đạt 14.5 triệu lượt, tăng 11,11% so với năm 2024; trong đó khách quốc tế đạt 676 nghìn lượt khách, tăng 11,7% so với năm 2024; Khách lưu trú đạt 4,57 triệu lượt khách, tăng 10,2% so với năm 2024 [6]. Đặc biệt trong giai đoạn 2025-2030 Phú Thọ phấn đấu đạt 84,2 triệu lượt khách du lịch, trong đó tổng lượt khách lưu trú là 30,3 triệu lượt khách với tổng thu từ du lịch đạt khoảng 99,8 nghìn tỷ đồng [15, tr. 12].

2.4. Giải pháp phát triển du lịch văn hóa tỉnh Phú Thọ

Du lịch văn hóa đã trở thành một ngành kinh tế quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội của Phú Thọ những năm qua và gặt hái được không ít thành quả. Tuy nhiên vẫn còn tồn tại không ít thách thức như: chất lượng nguồn nhân lực du lịch văn hóa còn hạn chế, các doanh nghiệp lữ hành thiếu đội ngũ hướng dẫn viên chuyên nghiệp đủ trình độ chuyên môn và ngoại ngữ, đội ngũ quản lý năng lực chuyên môn còn yếu, công tác quảng bá xúc tiến du lịch tuy đã có nhiều tiến bộ nhưng do kinh phí ít, thiếu sự hỗ trợ của doanh nghiệp nên hiệu quả chưa cao. Ngoài ra còn có các vấn đề khác như: vấn đề ô nhiễm môi trường do PTDL, sự khai thác quá mức di sản vào PTDL; sản phẩm du lịch vẫn còn thiếu sự đa dạng và tính liên kết trong phát triển sản phẩm du lịch còn lỏng lẻo, chiến lược và hành lang pháp lý còn chưa cụ thể, chưa khai thác hết được giá trị bản sắc văn hóa địa phương để tạo nên sản phẩm mang tính thương hiệu đặc thù... vì vậy, để cải thiện các điều trên chúng ta cần:

Tăng cường nguồn vốn đầu tư ngân sách cho PTDL văn hóa, đẩy mạnh hợp tác công tư, hoàn thiện và đổi mới hệ thống cơ chế chính sách của tỉnh cho PTDL nói chung và du lịch văn hóa nói riêng; Liên kết xây dựng cơ chế, thể chế PTDL đặc biệt là liên kết vùng, trong đó chú trọng các điều kiện liên kết chặt chẽ với toàn vùng Tây Bắc và Đông Bắc cũng như trung tâm Hà Nội [13].

Tiếp tục đầu tư và hoàn thiện cơ sở hạ tầng và thông tin liên lạc phục vụ du lịch, tiến tới xã hội hóa các hoạt động này. Ví dụ như song song với việc nâng cấp hệ thống giao thông, viễn thông cần đa dạng hóa nguồn vốn thông qua xã hội hóa, thay vì hoàn toàn phụ thuộc vào ngân sách; phát triển hệ sinh thái du lịch thông minh, đầu tư vào hạ tầng số không chỉ dừng lại ở viễn thông mà còn tiến tới xây dựng trực dữ liệu du lịch tập trung, chuẩn hóa hệ thống quét mã QR tại các di tích; tích hợp bản đồ du lịch vào ứng dụng thực tế ảo giúp bảo tồn giá trị văn hóa trong không gian số, tạo tiện ích tối đa cho du khách; đầu tư hạ tầng môi trường và xử lý rác thải đặc biệt tại các cụm du lịch lớn như Đền Hùng và các khu khoáng nóng...

Nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực du lịch văn hóa như về vấn đề ngoại ngữ, nghiệp vụ, kỹ thuật số, trong đó chú trọng nâng cao tiếng Anh cho đội ngũ người làm nghề du lịch bằng nhiều cách như: tăng cường nhận thức về học và sử dụng ngoại ngữ cho đội ngũ cán bộ, viên chức và người lao động trong ngành du lịch trên địa bàn tỉnh Phú Thọ; đổi mới nội dung và phương pháp dạy học ngoại ngữ cho nhân lực ở khu vực du lịch; phát triển các chương trình đào tạo, tài liệu giảng dạy, bồi dưỡng kỹ năng, nghiệp vụ du lịch song song với đào tạo ngoại ngữ theo định hướng ứng dụng, kết hợp đào tạo tại các cơ sở đào tạo và tại các địa điểm kinh doanh dịch vụ lưu trú, du lịch trên địa bàn tỉnh [4, tr. 21].

Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động quảng bá du lịch. Hoàn thiện hệ thống thông tin liên lạc đa ngôn ngữ; xây dựng các trung tâm hỗ trợ du khách thông minh và biển bảng chỉ dẫn tích hợp đa ngôn ngữ (Việt - Anh - Nhật - Hàn); thông tin minh bạch về giá cả, chất lượng dịch vụ trên nền tảng số từ đó giúp loại bỏ tình trạng chèo kéo, ép giá, tạo dựng môi trường du lịch văn minh.

Gắn khai thác bảo tồn với phát huy giá trị di sản văn hóa, từ đó đa dạng hóa sản phẩm du lịch văn hóa, tận dụng được thế mạnh địa phương, tăng cường bảo vệ nguồn tài nguyên văn hóa, khai thác phát triển theo hướng bền vững. Tăng cường quảng bá, nâng cao ý thức người dân và cộng đồng, định hình xây dựng thương hiệu du lịch văn hóa của Phú Thọ. Gắn kết cộng đồng vào chuỗi cung ứng dịch vụ khuyến khích người dân địa phương tham gia bảo tồn di sản và kinh doanh du lịch cộng đồng.

3. Kết luận

Như vậy, Phú Thọ là địa phương sở hữu nguồn tài nguyên thiên nhiên cũng như tài nguyên văn hóa vô cùng đa dạng và phong phú, đây chính là nền tảng cốt lõi để PTDL văn hóa, tạo nên sự khác biệt cạnh tranh và định hình được vị thế trong bản đồ du lịch ở Việt Nam. Bài viết đã cho thấy sự chuyển biến tích cực trong tư duy quản lý thông qua các quyết sách, chính sách về đầu tư cơ sở hạ tầng và chuyên đổi số, bước đầu mang lại thành quả nhất định cho du lịch của Phú Thọ. Tuy nhiên,

để du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn và phát triển bền vững, tỉnh Phú Thọ cần phải vượt qua những rào cản về chất lượng nguồn nhân lực, tính liên kết vùng và đa dạng hơn trong sản phẩm du lịch văn hóa. Việc chuyển dịch từ khai thác tài nguyên sẵn có sang kiến tạo trải nghiệm du lịch văn hóa thông minh sẽ là lộ trình tất yếu. Các giải pháp được đề xuất như: tăng cường hợp tác công tư, nâng cao năng lực ngoại ngữ, tăng cường sử dụng ứng dụng thực tế ảo trong bảo tồn di sản,... không chỉ nhằm mục đích tăng trưởng kinh tế mà còn hướng tới mục tiêu bảo tồn di sản văn hóa dân tộc trong kỷ nguyên số. Sự gắn kết chặt chẽ giữa công nghệ - cộng đồng - di sản sẽ là “kiềng ba chân” vững chắc giúp ngành Du lịch văn hóa của tỉnh Phú Thọ phát triển bền vững trong tương lai.

Tài liệu tham khảo

- [1] Ngọc Lam (2023). *Khai thác tiềm năng phát triển du lịch*. Nguồn: <https://baophutho.vn/khai-thac-tiem-nang-phat-trien-du-lich-204687.htm>, ngày 31/12/2023.
- [2] Bùi Minh (2025). *Tỉnh Phú Thọ có 5 di sản được UNESCO ghi danh*. Nguồn: <https://baophutho.vn/tinh-phu-tho-co-5-di-san-duoc-unesco-ghi-danh-237776.htm>, ngày 12/8/2025.
- [3] Bùi Minh (2025). *Phú Thọ có hai khu du lịch cấp quốc gia*. Nguồn: <https://baophutho.vn/phu-tho-co-2-khu-du-lich-cap-quoc-gia-237803.htm>, ngày 13/8/2025.
- [4] Bùi Thị Hồng Minh, Đỗ Khắc Thanh, Phùng Thị Hoa Lê (2022). *Thực trạng và một số giải pháp tăng cường đào tạo tiếng Anh cho nhân lực ngành Du lịch tỉnh Phú Thọ*. Tạp chí Khoa học và công nghệ, Trường Đại học Hùng Vương, tập 6, số 21, tr. 14-21.
- [5] Đào Thị Loan (2024). *Phát triển du lịch văn hóa trên địa bàn tỉnh Phú Thọ*. Tạp chí Quản lý Nhà nước, số 338 tháng 5, tr. 102-106.
- [6] Hoàng Liên (2026). *Kết quả hoạt động du lịch Phú Thọ năm 2025*. Nguồn: <https://dulichphutho.gov.vn/ket-qua-hoat-dong-du-lich-phu-tho-nam-2025.html>, ngày 8/01/2026.
- [7] Hồ Thị Hòa, Nguyễn Đức Hoàn (2023). *Phát triển du lịch tỉnh Phú Thọ trong bối cảnh hội nhập quốc tế*. Tạp chí Kinh tế và Dự báo, số 33, tr. 37-40.
- [8] Nguyễn Thị Huyền (2024). *Giải pháp đào tạo nhân lực du lịch tại cộng đồng ở tỉnh Phú Thọ*. Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2, Chuyên san Khoa học xã hội và nhân văn, số 03, tập 1 tháng 5, tr. 136-146.
- [9] Phạm Hường (2024). *Bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa ở tỉnh Phú Thọ*. Nguồn: https://tapchiconsan.org.vn/web/guest/dai-hoi-dai-bieu-dang-bo-cac-co-quan-dang-trung-uong-lan-thu-nhat-nhiem-ky-2025-2030/-/2018/1036302/view_content, ngày 5/12/2024.
- [10] Phùng Thị Hoa Lê (2022). *Hoạt động du lịch Phú Thọ năm 2022*. Nguồn: http://svhttdl.phutho.gov.vn/tin/hoat-dong-du-lich-phu-tho-nam-2022_2551.html, ngày 29/12/2022.
- [11] Phương Thanh (2022). *Chuyển đổi số trong ngành Du lịch*. Nguồn: <https://baophutho.vn/chuyen-doi-so-trong-nganh-du-lich-185104.htm>, ngày 27/6/2022.
- [12] Trần Thanh Sơn (2024). *Hiệp hội Du lịch Phú Thọ: Đổi mới tư duy, liên kết hiệu quả, phát triển bền vững*. Nguồn: <https://baophutho.vn/hiiep-hoi-du-lich-phu-tho-doi-moi-tu-duy-lien-ket-hieu-qua-phat-trien-ben-vung-224553.htm>, ngày 14/12/2024.
- [13] Trần Hữu Sơn (2025). *Xây dựng cơ chế, chính sách liên kết phát triển du lịch Phú Thọ*. Tạp chí Văn hóa Nghệ thuật, số 624, tr. 42-46.
- [14] Ủy ban Nhân dân tỉnh Phú Thọ (2025). *Kế hoạch số 12535/KH-UBND, ngày 30/12/2025 chuyển đổi số tỉnh Phú Thọ năm 2026*.
- [15] Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Thọ (2025). *Kế hoạch số 10428/KH-UBND, ngày 01/12/2025 Triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh và Chương trình hành động của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Phú Thọ lần thứ I, nhiệm kỳ 2025-2030*.